Trafikförvaltningen

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-12-19

Ärende
FTN 2019-0107

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Färdtjänstnämnden
2020-02-19, punkt 4

Tjänsteutlåtande över regionrevisorernas delrapport 2019 avseende färdtjänstnämnden

Ärendebeskrivning

Ärendet omfattar yttrande över regionrevisorernas delrapport 2019 avseende färdtjänstnämnden, RK 2019-0047. Rapporten har lämnats till färdtjänstnämnden för yttrande.

Beslutsunderlag

Förvaltningschefens tjänsteutlåtande samt nedanstående underlag.

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande
- Förslag till färdtjänstnämndens yttrande
- Delrapport 2019 Färdtjänstnämnden

Förslag till beslut

Färdtjänstnämnden föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med bilagt förslag till färdtjänstnämndens yttrande

att yttrandet överlämnas till regionrevisorerna

att förklara paragrafen omedelbart justerad

Förslag och motivering

Sammanfattning

Revisorerna avger en rapport baserad på de granskningar som hittills genomförts under 2019.

Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat
Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig. Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i allt väsentligt som rimlig.

Intern styrning och kontroll
Vid nämnd- och ledningsgruppsmöten har nämndens ekonomi och prestationer samt övriga verksamhetsförändringar behandlats. Nämnden har informerats om det ekonomiska utfallet i relation till budget samt prognoser för fortsättningen av året.

Revisionen har granskat ledningsnära kostnader och representation utan några väsentliga iakttagelser.

Sammanfattande bedömning
Revisionen menar att uppsatta målnivåer, för exempelvis antal resande och antal tillstånd, tydligt behöver utgå från exempelvis demografiska analyser och utveckling av tillgängligheten i den allmänna kollektivtrafiken. Mot denna bakgrund menar revisionen att det finns risk för målkonflikter i styrningen av verksamheten och att nämnden därför bör utvärdera och analysera de lokala mål och indikatorer som ska gälla för verksamheten. För att kunna bedöma verksamhetens resultat är det vidare viktigt att det i planerings- och uppföljningsdokument redovisas en analys av satta målnivåer med koppling till mer långsiktiga ambitioner och övergripande mål.

Revisionen kan vidare konstatera att såväl trafikhanterings- som tillståndshanteringssystem fortsatt inte är implementerade. Det finns inte heller någon konsekvensanalys av att dessa system inte håller tidplan. Revisionen menar att nämnden bör efterfråga information samt konsekvensanalyser för

vilka risker förseningarna innebär för färdtjänstverksamheten samt vilka åtgärder som vidtas för att minimera dessa tills nya system är implementerade.

Mot bakgrund av att färdtjänstnämnden är en nyinrättad nämnd bedömer revisionen att nämnden behöver inventera och besluta om lokala styrdokument i enlighet med fullmäktiges policyer och riktlinjer. Revisonen menar att nämnden fortsatt behöver säkerställa att mål, strategisk inriktning och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten och dess förhållande till den allmänna kollektiv-trafiken tydliggörs och fastställs.

Räkenskaper
I den översiktliga granskningen av finansiell delårsinformation har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

Bakgrund
Fullmäktige beslutade i samband med budget för 2019 om att inrätta färdtjänstnämnden som ska ansvara för särskilt anordnande transporter för personer med funktionshinder i regionen. Tidigare hanterades dessa frågor av trafiknämnden. Fullmäktige har i reglemente beslutat att nämnden ska köpa sitt förvaltningsstöd av trafiknämnden.

Överväganden och motivering
Inga ytterligare rekommendationer avseende färdtjänstverksamheten har tillkommit i och med delårsrapporten. Färdtjänstnämnden har fyra rekommendationer avseende tidigare år som ännu inte åtgärdats. Tre av dessa är ställda till färdtjänstnämnden och en är ställd till trafikförvaltningen.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutsärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Sara Catoni
Tf. Förvaltningschef
Trafikförvaltningen

Catarina Strömsten
Avdelningschef
Verksamhetsstyrning
och ekonomi

Färdtjänstnämnden

YTTRANDE
2019-12-18

Ärende
FTN 2019-0107

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Bilaga 1

Yttrande över regionrevisorernas Delrapport 2019 avseende färdtjänstnämnden

Regionrevisorerna har överlämnat Delrapport 2019, RK 2019-0047, till färdtjänstnämnden för yttrande. Inga ytterligare rekommendationer avseende färdtjänstverksamheten har tillkommit i och med delårsrapporten.

Färdtjänst
I revisionens översiktliga granskning av finansiell delårsinformation har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed. Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i allt väsentligt som rimlig. Måluppfyllelse har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport. Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport. Revisionen har granskat ledningsnära kostnader och representation utan några väsentliga iakttagelser.

Kommentar på rapportens sammanfattande bedömning
I sin sammanfattande bedömning av intern styrning och kontroll lyfter revisorerna ett antal områden där de identifierat behov av förbättringsåtgärder. Några av dessa är från tidigare granskning där rekommendationer redan finns utfärdade och arbete pågår.

Färdtjänstnämnden håller med om att nämnden bör utvärdera och analysera de lokala mål och indikatorer som ska gälla för verksamheten. Nämnden följer Trafikförsörjningsprogrammets uppsatta mål, både kortsiktigt och långsiktigt. Utfallet mot satta målnivåer följs upp och analyseras, förutom vad gäller antal tillstånd då tilldelning av tillstånd är baserat på att den sökande är berättigad till Färdtjänst och inte kopplat till en strävan att uppnå ett visst antal tillstånd.

Nämnden är överens med revisionen om att nämnden bör utreda vilka risker som är förenade med fördröjningen i bytet av trafikhanteringssystem och implementationen av nytt tillståndshanteringssystem, samt om behovet av att identifiera vilka åtgärder som krävs för att minimera dessa risker. I verksamhetsplanen för 2020 lyfter nämnden risken att färdtjänstverksamheten inte längre kan utföra sin myndighetsutövning på grund av att befintliga system nått slutet på sin livslängd, samt att konsekvensen av att inte förnya systemstöden innebär att en effektivare, mer rättssäker och transparent hantering av tillståndshandläggningen inte kan realiseras. Färdtjänstnämnden avser att under 2020 slutföra implementering av ett nytt gemensamt tillståndssystem. Nämnden har identifierat nödvändigheten av att ytterligare utreda behovet av ett framtida trafikhanteringssystem. Arbetet initieras under 2020.

Färdtjänstnämnden arbetar efter samma riktlinjer och policys som Trafiknämnden förutom vad gäller Riktlinjer för Färdtjänst som beslutats av Färdtjänstnämnden. Nämnden avser att utreda behovet av att fastställa detta förhållningssätt i ett formellt nämndbeslut.

Regionrevisorerna

2019-10-22

Diarienummer
RK 2019-0047

Färdtjänstnämnden

Delrapport 2019
Färdtjänstnämnden

Revisorerna i revisorsgrupp III beslutade vid sitt möte 2019-10-22 att överlämna rapporten till färdtjänstnämnden för yttrande senast 2020-01-31

Paragrafen förklarades omedelbart justerad.

Anders Lönn
Ordförande

Christina Holmqvist
Sekreterare

Region Stockholm
Regionrevisorerna
Box 22230
104 22 Stockholm

Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se

Säte: Stockholm
Org.nr: 232100-0016
www.sll.se

Besök oss: Hantverkargatan 25B, T-bana Rådhuset, se www.sl.se

REGIONREVISORERNA

Delrapport 2019

Färdtjänstnämnden

Region Stockholm

Innehåll

1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31 1
1.1 Ekonomi 1
1.2 Verksamhet 1
2 Intern styrning och kontroll 3
2.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning 3
2.2 Granskningar utan väsentliga iakttagelser 5
2.3 Sammanfattande bedömning 5
3 Räkenskaper 6
3.1 Delårsrapport 2019-08-31 6
4 Yttrande över Årsrapport 2018 6

Bilaga 1 Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare års lämnade rekommendationer till nämnden

Bilaga 2 Sammanställning och uppföljning av årets och tidigare år lämnade rekommendationer till ledningen

Bilaga 3 Yttrande över årsrapport 2018

1 Ekonomiskt och verksamhetsmässigt resultat - prognos per 2019-08-31

Fullmäktige beslutade i samband med budget för 2019[1] om att inrätta färdtjänstnämnden (FTN) som ska ansvara för särskilt anordnande transporter för personer med funktionshinder[2] i regionen. I nämndens uppdrag ingår bl.a. att upphandla och förvalta avtal rörande färdtjänstverksamheten samt att besluta i enskildas ärenden rörande tillstånd till färdtjänst. Tidigare hanterades dessa frågor av trafiknämnden. Fullmäktige har i reglemente[3] beslutat att nämnden ska köpa sitt förvaltningsstöd av trafiknämnden och att nämnden ska ha ett färdtjänstutskott.

1.1 Ekonomi

Nämnden prognostiserar årets resultat till 105 mnkr, vilket är 105 mnkr högre än fullmäktiges resultatkrav. Överskottet förklaras till största delen av att kostnaderna för köpt färdtjänsttrafik beräknas bli lägre än budget p.g.a. färre resor med färdtjänst- och rullstolstaxi. Samtidigt medför utdömda viten (22 mnkr) inom färdtjänsttaxi också effekten att kostnaden för färdtjänsttrafiken beräknas bli lägre än budget. Kostnaderna för sjukresor har ökat, men dessa finansieras av hälso- och sjukvårdsnämnden.

Periodens investeringar uppgår till 12,3 mnkr. För helåret 2019 är prognosen 36,8 mnkr, vilket understiger budget med 21,8 mnkr. Avvikelsen mellan prognos och budget beror på att det nya tillståndshanteringssystemet har blivit försenat. Enligt nämndens delårsrapport beror detta på förskjutningar av tidplaner i andra beroende projekt.

Avvikelser i förhållande till budget har i huvudsak kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det ekonomiska resultatet i allt väsentligt som rimlig.

1.2 Verksamhet

Nämnden bedömer att den av fullmäktige uppsatta indikatorn *Nöjda resenärer i särskild kollektivtrafik* för det övergripande målet[4] för färdtjänstverksamheten kommer att uppnås.

Nämndens egna uppsatta indikatorer *punktlighet, andel trygga resenärer, antal resor totalt samt antal resenärer/tillstånd färdtjänst* prognostiseras dock inte nå uppsatta målnivåer, se vidare avsnitt 2.1.2. För indikatorerna *punktlighet* och *antal resor* uppger nämnden att det nya avtalet för färdtjänsttaxi, som trädde i kraft i april 2019, med högre ersättning förväntas ge positiva effekter på tillgänglighet och tidspassning

[1] LS 2017-1455
[2] Enligt lagen (1997:736) om färdtjänst, gällande avtal mellan Region Stockholm och länets kommuner, samt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor.
[3] LS 2018-0731
[4] Attraktiva kollektivtrafik i ett hållbart transportsystem, delmål attraktiva resor

och därmed även resandet. För indikatorn *andel trygga resenärer* anges att en kundundersökning kommer genomföras under hösten som underlag för åtgärder. När det gäller *antalet tillstånd* konstaterar nämnden att antalet tillstånd fortsatt ligger på en låg nivå, någon kommentar till uppsatt målnivå lämnas inte.

Nämnden prognostiserar en minskning med 5,5 procent av det totala antalet utförda resor inom färdtjänsten (inklusive sjuk- och tjänsteresor) gentemot budget och uppsatt målnivå. Avvikelsen uppges främst bero på, som ovan nämnts, färre resor inom färdtjänsttaxi p.g.a. sämre tidspassning.

Samtidigt beräknas sjukresorna öka. Till och med augusti ökade sjukresor med taxi med sex procent och med 24 procent för rullstolstaxi. Att antalet sjukresor har ökat anges bero på att fler färdtjänstresenärer, efter förändringen från resor efter behov till 500 resor[5], i större utsträckning använt sig av sjukresekort. Revisionen noterar att någon uppdelad analys för färdtjänsttaxi, rullstolstaxi, sjukresor respektive tjänsteresor inte redovisas i delårsrapportens verksamhetsavsnitt.

I nämndens delårsrapport i avsnittet *ledningens åtgärder* hänvisas översiktligt till att färdtjänstverksamheten är integrerad i trafikförvaltningen och att åtgärder för att stärka utvecklingen av verksamheten har genomförts, varefter ett antal områden[6] räknas upp. Någon ytterligare specificering av hur åtgärder inom uppräknade områden påverkar färdtjänstverksamheten framgår inte.

Revisionen bedömer nämndens prognos för det verksamhetsmässiga resultatet i allt väsentligt som rimlig. Måluppfyllelsen har i huvudsak analyserats och kommenterats på ett tillfredställande sätt i nämndens delårsrapport. För att dels kunna utläsa trender och dels öka läsarens förståelse av det verksamhetsmässiga resultatet anser revisionen att nämnden ytterligare kan utveckla redovisningen av antal resande per verksamhetsområde och kommentera avvikelser i förhållande till budget. Vidare menar revisionen att åtgärder som vidtas av trafikförvaltningens ledning behöver kommenteras i nämndens rapportering gällande konsekvenser för färdtjänstverksamheten.

[5] I enlighet med fullmäktiges budget 2018 beslutade färdtjänstutskottet i september 2018 att den maximala volymen resor per år för rullstolstaxi ska uppgå till maximalt 500 resor. Vid behov kan dock resenärer ansöka om ytterligare resor.
[6] Intern styrning och kontroll, verksamhetsutveckling, inköp och upphandling, konsultväxling, Region Stockholms modell för kompetensförsörjningsplan, IT-utveckling och marknadsfrågor.

2 Intern styrning och kontroll

2.1 Ekonomi- och verksamhetsstyrning

Vid nämnd- och ledningsgruppsmöten har nämndens ekonomi och prestationer samt övriga verksamhetsförändringar behandlats. Nämnden har informerats om det ekonomiska utfallet i relation till budget samt prognoser för fortsättningen av året.

2.1.1 Nämndens mål och indikatorer

Nämnden har i verksamhetsplanen[7] brutit ner fullmäktiges delmål för kollektivtrafiken till egna uppföljningsbara indikatorer inom tre av fyra egna delmål. För delmålet tillgänglig och sammanhållen region uppges ingen indikator.

Granskning visar att nämndens indikatorer inte är helt genomarbetade och att det saknas en dokumenterad analys av framtagna indikatorer och målnivåer. Exempelvis framkommer i granskningen att målnivåer på indikatorer som *antal resor* samt *antal tillstånd i särskild kollektivtrafik* kan vara problematiskt. Detta då det enligt intervjuer inte finns något självändamål att fler ska resa med den särskilda kollektivtrafiken och att antal tillstånd ska vara på en viss nivå. Nämnden uppger också i sin verksamhetsplan 2019 att ”en möjlighet är lägre resande om resenärer väljer SL trafiken istället”.

2.1.2 Styrande dokument

Nämnden har fastställt en för året aktuell intern kontrollplan.

För regleringen av färdtjänstnämndens köp av förvaltningstjänster från trafiknämnden har en överenskommelse och faktureringsmodell[8] för försålda tjänster till FTN mellan nämnderna tagits fram. Nämnden har vidare i maj 2019 beslutat om riktlinje för färdtjänst[9]. Riktlinjen är ett styrande dokument för trafikförvaltningens arbete med färdtjänstverksamheten. Av såväl reglemente som riktlinjen framgår att det är färdtjänstnämnden som fattar beslut om tillstånd, en uppgift som tidigare hanterades av färdtjänstutskottet. Enligt uppgift kommer nämnden under året även besluta om en trafiksäkerhetspolicy för färdtjänst.

Enligt flera av fullmäktiges policyer[10] och riktlinjer ska nämnder utarbeta lokala riktlinjer och styrdokument. Utöver riktlinje för färdtjänst har nämnden ännu inte beslutat om några lokala riktlinjer eller andra styrdokument. Det finns sedan tidigare beslutade styrdokument och strategier som utarbetats inom trafiknämnden/förvaltningen. Nämnden har dock varken formellt beslutat eller i sin beställning av förvaltningstjänster tagit ställning till vilka styrdokument som ska gälla för färdtjänsten.

---

[7] FTN 2019/1-1, LS 2018-0696, Fr.o.m. 2019 ska nämnder och styrelser inte ha ett separat budgetdokument. Budgeten ska inkluderas i verksamhetsplanen och dokumentet ska heta verksamhetsplan.
[8] TN 2018-1800
[9] FTN 2019/72
[10] Informationssäkerhets-, säkerhets-, HBT-, jämställdhetspolicy och policy för internkontroll

Revisionen har i tidigare granskningar av trafiknämnden[11] rekommenderat att nämnden bör säkerställa att mål fastställs för den strategisk inriktningen och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten och dess förhållande till den allmänna kollektivtrafiken. Det framgår av granskningen att det inom trafikförvaltningen pågår ett arbete med att ta fram en utvecklingsplan för färdtjänst. Granskning visar dock att det inte är helt tydligt varken hur utvecklingsplanen förhåller sig till tidigare strategiska utredning Framtida färdtjänst (se vidare avsnitt 2.1.3) eller vilken roll utvecklingsplanen ska ha i den nya färdtjänstnämndens styrning. Revisionen har i detta sammanhang[12] för trafiknämnden pekat på att utvecklingsplanernas funktion i den kort- och långsiktiga styrningen inte är tydligt.

2.1.3 Utveckling trafikhanteringssystem

Revisionen har följt upp det arbete nämnden bedriver för att implementera nytt trafikhanteringssystem för färdtjänstverksamheten.

I revisionens delrapportering 2017[13] granskades om *utredningen Framtida inriktning Färdtjänsten*[14] gav ett tillräckligt beredningsunderlag för den långsiktiga styrningen av färdtjänsten. Utredningen om Framtida färdtjänst godkändes av trafiknämnden i mars 2017[15] och kopplar till beslut i fullmäktiges budget 2014[16]. Enligt fullmäktiges budget var det mycket angeläget att ersätta färdtjänstens IT-system som angavs vara gamla, dåligt fungerande och inte integrerade med trafiknämndens övriga systemmiljö. I revisionens uppföljning 2018[17] framkom bl.a. att flertalet av de åtgärder som lyfts fram i utredningen är beroende av att ett nytt trafikhanteringssystem implementeras efter kommande avtalsperiod. Revisionen konstaterade då att arbetet med att upphandla nytt trafikhanteringssystem skulle påbörjas i början av 2019 men att det inte fanns någon konkret planering för hur arbetet med trafikhanteringssystem skulle bedrivas.

Revisionens genomförda uppföljning visar att arbetet med kravställande inför nytt trafikhanteringssystem nu i stället planeras att initieras 2020. Enligt intervjuer kräver kravställandet mycket tid och resurser från verksamhet, vilket inte ryms resursmässigt under 2019. Implementering av systemet beräknas enligt intervjuer ske till 2022 i samband med att nytt färdtjänstavtal.

Tidigare ovan nämnd investering gällande nytt system för tillståndhantering (se avsnitt 1.1) tillhörde också en av föreslagna åtgärder i utredning Framtida färdtjänst. I revisionens granskning 2017 uppgavs att implementeringen beräknades vara klart under 2018, men som ovan framgått har nu ytterligare förskjutning skett till 2020.

---

[11] Årsrapport trafiknämnden 2018 RK 2018-0013.
[12] Delårs- och årsrapport 2017 trafiknämnden
[13] Landstingsrevisorerna, delrapport 2017 trafiknämnden.
[14] TN 2017-0463
[15] TN 2014-0463
[16] LS 1301-0040
[17] Årsrapport trafiknämnden 2018

Någon dokumenterad konsekvensanalys för vilka eventuella risker förseningarna innebär för färdtjänstverksamheten samt vilka åtgärder som bör vidtas för att minimera dessa tills nya system är implementerade har inte genomförts.

2.1.4 Tillståndshantering

Trafikförvaltningens internrevision genomförde under 2018 en granskning av den interna styrningen och kontrollen avseende beslut om färdtjänsttillstånd, vilket revisionen tidigare rapporterat[18]. Internrevisionens granskning visade att den interna styrningen och kontrollen när det gäller beslut om färdtjänsttillstånd inte var tillfredsställande och att det fanns brister i rutinerna för bedömning, beslut och omprövning. En åtgärdsplan för att hantera bristerna togs då fram av trafikavdelningen och sektion färdtjänst. Revisionen kan konstatera att flertalet av åtgärderna fortfarande kvarstår, även om ett arbete för att utveckla arbetssätt och den interna kontrollen pågår. En bidragande orsak till att åtgärder kvarstår uppges vara att hantering av vissa åtgärder är beroende av ett nytt tillståndshanteringssystem.

2.2 Granskningar utan väsentliga iakttagelser

Revisionen har granskat ledningsnära kostnader och representation utan några väsentliga iakttagelser.

2.3 Sammanfattande bedömning

Revisionen menar att uppsatta målnivåer, för antal resande och antal tillstånd, tydligt behöver utgå från exempelvis demografiska analyser och utveckling av tillgängligheten i den allmänna kollektivtrafiken. Mot denna bakgrund menar revisionen att det finns risk för målkonflikter i styrningen av verksamheten och att nämnden därför bör utvärdera och analysera de lokala mål och indikatorer som ska gälla för verksamheten. För att kunna bedöma verksamhetens resultat är det vidare viktigt att det i planerings- och uppföljningsdokument redovisas en analys av satta målnivåer med koppling till mer långsiktiga ambitioner och övergripande mål.

Revisionen kan vidare konstatera att såväl trafikhanterings- som tillståndshanteringssystem fortsatt inte är implementerade. Det finns inte heller någon konsekvensanalys av att dessa system inte håller tidplan. Revisionen menar att nämnden bör efterfråga information samt konsekvensanalyser för vilka risker förseningarna innebär för färdtjänstverksamheten samt vilka åtgärder som vidtas för att minimera dessa tills nya system är implementerade.

Mot bakgrund av att färdtjänstnämnden är en nyinrättad nämnd bedömer revisionen att nämnden behöver inventera och besluta om lokala styrdokument i enlighet med fullmäktiges policyer och riktlinjer. Revisonen menar att nämnden fortsatt behöver säkerställa att mål, strategisk inriktning och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten och dess förhållande till den allmänna kollektivtrafiken tydliggörs och fastställs.

[18] Årsrapport trafiknämnden 2018

3 Räkenskaper

3.1 Delårsrapport 2019-08-31

Revisionen av den finansiella rapporteringen har utförts i enlighet med International Standard on Review Engagements ISRE 2410 Översiktlig granskning av finansiell delårsinformation.

I granskningen har det inte kommit fram några omständigheter som ger anledning att anse att delårsrapporten inte, i allt väsentligt, är upprättad i enlighet med lagen om kommunal redovisning och god redovisningssed.

4 Yttrande över Årsrapport 2018

Färdtjänstnämnden har 2019-08-21 lämnat yttrande över revisionens årsrapport för trafiknämnden 2018 för de delar som berör färdtjänstverksamheten. Nämnden har i sitt yttrande delvis framhållit synpunkter som avviker från revisionens synpunkter i rapporten. Det gäller bland annat revisionens rekommendation att nämnden bör säkerställa att befintliga styrande dokument är relevanta och efterlevs vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken. Rekommendationen har sin bakgrund i granskning av miljökrav i upphandling. Nämnden framhåller att befintliga styrande dokument är relevanta och att de efterlevs vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken.

Vad gör regionrevisorerna?

Regionrevisorerna granskar den verksamhet som bedrivs av regionens nämnder och bolagsstyrelser. Revisionsuppdraget är det största inom kommunal verksamhet.

Att vara revisor är ett förtroendeuppdrag vars syfte är att med oberoende, saklighet och integritet främja, granska och bedöma verksamheten. Den övergripande uppgiften för revisorerna är att granska hur nämnder och styrelser tar sitt ansvar. De förtroendevalda revisorerna är fullmäktiges och ytterst medborgarnas instrument för den demokratiska kontrollen. De har därmed en viktig funktion i den lokala självstyrelsen.

Ledamöter i nämnder och styrelser ansvarar inför fullmäktige för hur de själva, anställda och uppdragstagare genomför verksamheten. I ansvaret ingår att genomföra en ändamålsenlig verksamhet utifrån fullmäktiges mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten, på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt och med en tillräcklig intern kontroll samt att upprätta rättvisande räkenskaper.

I årsrapporter för nämnder och styrelser sammanfattar revisionskontoret den granskning som genomförts under det gångna året. Verksamhetsrevisionen redovisas löpande i projektrapporter. Publikationerna finns på www.sll.se. Det går även att prenumerera på regionrevisorernas nyhetsbrev genom att anmäla intresse via e-postmeddelande till landstingsrevisorerna.rev@sll.se.

Region Stockholm

Postadress: Box 22230, 104 22 Stockholm
Besöksadress: Hantverkargatan 25 b (T-bana Rådhuset)
Telefon: 08-737 25 00
E-post: landstingsrevisorerna.rev@sll.se
Hemsida: www.sll.se
Org.nr: 232100-0016

Sammanställning och uppföljning av lämnade rekommendationer avseende tidigare år och innevarande år: Färdtjänstnämnden, Årsrapport 2018

Granskningsår	Rekommendation	Åtgärdat			Kommentar
		Ja	Delvis	Nej	
Miljö					
2018 Årsrapp ID: 1511	Färdtjänstnämnden bör säkerställa att befintliga styrande dokument är relevanta och efterlevs vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken.				Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
Säkerhet					
2018 Årsrapp ID: 1508	Färdtjänstnämnden bör i enlighet med fullmäktiges riktlinjer för säkerhet anta en trafiksäkerhetspolicy och säkerställa att den tillämpas av samtliga entreprenörer.				Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.
Övergripande styrning					
2017 Delår ID: 1067	Färdtjänstnämnden bör säkerställa att mål, strategisk inriktning och prioriteringar för den långsiktiga utvecklingen av färdtjänsten och dess förhållande till den allmänna kollektivtrafiken fastställs.				Rekommendationen har överförts till färdtjänstnämnden från trafiknämnden. Följs upp i samband med årsgranskningen 2019.

Region Stockholm
Färdtjänstnämnden

PROTOKOLLSUTDRAG

Nr 6/2019

Sammanträdesdatum
2019-08-21

Datum för justering: 2019-08-21

Datum för anslag: 2019-08-30

Fredrik Wallén (KD)
Conny Fogelström (S)

---

§ 53

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport
(TN 2019-0569)

I ärende förelåg tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2019.

I ärendet yttrade sig Conny Fogelström (S), Marta Aguirre (V) och Roland Johansson (SD).

BESLUT

Färdtjänstnämnden beslöt följande.

1. Att avge yttrande i enlighet med i ärendet bilagt förslag.

2. Att yttrandet överlämnas till regionrevisorerna.

3. Att förklara paragrafen omedelbart justerad.

UTTALANDE

S-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande (bilaga 3).

V-ledamöterna lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande (bilaga 4).

SD-ledamoten lät till protokollet anteckna ett särskilt uttalande (bilaga 5).

Vid protokollet

Karoline Sandar

Bilaga 3

Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE
2019-08-21

TN 2019-0569

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Färdtjänstnämnden
Ärende 6

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport

I Stockholmsregionen ska man kunna lita på att vi kan leverera en färdtjänst som är tillgänglig, pålitlig och trygg. Revisorernas årliga granskning av verksamheten och ekonomin är ett bra tillfälle att konstatera både allt det goda arbete som utförts i verksamheten och vad som behöver utvecklas. Vi socialdemokrater vill särskilt lyfta fram några viktiga förbättringsområden som vi särskilt kommer att följa hur den blågröna majoriteten hanterar under det kommande året.

2019 är det första året som färdtjänsttrafiken återigen organiseras under sin egen politisk nämnd och det gör sig påmint i revisionsrapporten. Revisionen konstaterar bland annat att det behöver tydliggöras hur och när färdtjänsttrafiken bör vara en del av nämndens styrande dokument. Det är särskilt viktigt att en trafiksäkerhetspolicy för färdtjänstnämnden snarast kommer på plats och tillämpas av samtliga leverantörer. Vi ser positivt på att ett sådant förslag enligt förvaltningen ska läggas fram för nämnden i september.

Vi socialdemokrater anser att Färdtjänsten i Region Stockholm ska ha så ambitiösa miljömål som är möjligt utan att tumma på säkerhet och kvalitet. Därför är det anmärkningsvärt att det har gjorts avsteg från de riktlinjer för miljö som gäller för färdtjänsten i den nya upphandlingen av färdtjänsttaxi. Utgångspunkten måste självklart vara att nämndens styrdokument alltid ska efterlevas, alternativt att desamma uppdateras om de inte längre är relevanta.

Vi anser även att det är mycket olyckligt att revisionen konstaterar att det finns otydligheter kring hanteringen av åtgärdsförslagen från utredningen av framtidens färdtjänst. Utredningen var både omfattande och djuplodande och förslagen ligger till grund för hur färdtjänsten ska kunna utvecklas. Därför måste det vara tydligt hur de olika förslagen ska tas om hand av organisationen och var ansvaret ligger för att genomföra och följa upp dem. Om vi ska lyckas förbättra färdtjänsten i Stockholmsregionen så krävs det en tydlig politisk inriktning och en organisation som är riggad för att omsätta förbättringsförslagen i praktisk verklighet.

Bilaga 4

Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE
2019-08-21

TN 2019-0569

Färdtjänstnämnden
Ärende 6

VÄNSTERPARTIET

Yttrande över landstingsrevisorernas årsrapport

Vänsterpartiet tackar för landstingsrevisorernas årsrapport och konstaterar att revisorerna än en gång tvingas återkomma med kritik av brister i den interna kontrollen och styrningen över den långsiktiga ekonomiska utvecklingen. Det är allvarligt.

Rapportens rekommendation att färdtjänstnämnden bör anta en trafiksäkerhetspolicy samt säkerställa att den tillämpas av samtliga entreprenörer ser vi som en självklarhet och ställer oss frågan varför det inte skett tidigare och fanns med i senaste upphandlingen av färdtjänsten. Det är positivt att den blågröna majoriteten säger sig vara överens med revisorerna på denna punkt.

Vi i Vänsterpartiet ser det som djupt allvarligt att den styrande majoriteten inte tar till sig revisorernas rekommendation att förvaltningen bör följa de riktlinjer som finns på miljöområdet vid upphandlingar. I sitt föreslagna yttrande över rapporten hävdar de att de styrande dokumenten efterlevs samtidigt som de menar att teknikutvecklingen ännu inte fått fram alla lösningar som vore önskvärda, och hänvisar till upphandlingsdokumentationen.

I det av trafiknämnden den 21 november 2017 fastställda planeringsstudie inför upphandlingen av färdtjänstavtal (E33) ges rekommendationen att målen för kommande affärer ska sättas i enlighet med aktuella mål enligt Regionalt trafikförsörjningsprogram för Stockholms län. I tabellen som följer redovisas bland annat att målet för andel förnybar energi för 2020 är 90%. Revisorerna framhåller att den miljöbilaga till det nya färdtjänstavtalet som är daterad i april 2018 har frångått formuleringen att krav på förnyelsebara drivmedel alltid ska ställas, som finns i den specifika färdtjänstbilagan i RiMiljö. Den 18 juni 2018 uppmärksammade Dagens Nyheter att det inte fanns några krav på förnybara bränslen alls i upphandlingsdirektiven. Målet hade således försvunnit utan att det blivit föremål för beslut i nämnden. I samband med avslöjandet lovade bland annat Miljöpartiet att ”absolut ändra upphandlingen om vi vinner valet.” (DN 2018-06-19) Detta har inte skett och nu avfärdar den blågröna majoriteten revisorernas kritik i frågan, vilket i sig är anmärkningsvärt.

Vi vill i betona två djupt problematiska aspekterna i sammanhanget. Dels är det allvarligt att i denna tid av klimatkris släppa kraven på uppfyllande av fastställda miljömål. Dels att upphandlingsprocesserna sker utan reell demokratisk insyn och kontroll. Från att planeringsstudiens rekommendationer antas till att tilldelningsbeslutet fattas har i alla fall

oppositionen ingen möjlighet till insyn då ärendet inte kommer upp i nämnden. Eftersom all kollektivtrafik i Region Stockholm utförs av privata entreprenörer innebär den bristande insynen i upphandlingarna ett allvarligt demokratiskt underskott.

Bilaga 5

Region Stockholm

SÄRSKILT UTTALANDE
2019-08-21

TN 2019-0569

Sverigedemokraterna

Färdtjänstnämnden
Ärende 6

Yttrande över landstingsrevisorernas rapport

Vi vill tacka revisorerna för en bra årsrapport och har förståelse för att rapporten främst åsyftar verksamheten under det dåvarande färdtjänstutskottet. Med anledning av detta utgår vi ifrån att revisionens noteringar följs upp och åtgärdas.

Precis som revisionen rekommenderar, och färdtjänstnämnden instämmer i, vill vi framhålla vikten av att ett styrande dokument gällande trafiksäkerhetspolicy bereds och antas.

Angående RiMiljö:s bilaga är det värt att notera nyttan och effekten av olika kravställningar. För oss vore det intressant att få en redogörelse på hur dessa kravställningar påverkar resultatet och om det finns en större vinning att i större grad målstyra istället för detaljstyra upphandlingarna.

Färdtjänstnämnden

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-08-01

Ärende
TN 2019-0569

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Färdtjänstnämnden
2019-08-21, punkt 6

Yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2018 avseende trafiknämnden inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB

Ärendebeskrivning

Ärendet omfattar yttrande över regionrevisorernas årsrapport 2018 avseende Trafiknämnden inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB, RK 2018-0013. Rapporten har lämnats till trafiknämnden, styrelsen för AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB för yttrande.

Från och med 1 januari 2019 finns färdtjänstnämnden inrättad. I årsrapporten vänder sig revisionen i ett avsnitt till färdtjänstnämnden varför den valt att lämna ett yttrande över de rekommendationer som avser färdtjänsten.

Beslutsunderlag

- Förvaltningschefens tjänsteutlåtande daterat 2019-xx-xx samt nedanstående underlag
- Förslag till färdtjänstnämndens yttrande
- Årsrapport 2018 trafiknämnden

Förslag till beslut

Färdtjänstnämnden föreslås besluta

att avge yttrande i enlighet med bilagt förslag till färdtjänstnämndens yttrande

att yttrandet överlämnas till regionrevisorerna

att förklara paragrafen omedelbart justerad

Förslag och motivering

Sammanfattning

Revisorerna avger en rapport baserad på de granskningar som genomförts under 2018. Revisorerna prövar om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande samt om den interna styrningen och kontrollen är tillräcklig.

Revisionen konstaterar att det pågår ett omfattande arbete för att utveckla trafiknämndens arbetssätt och stärka den interna kontrollen. Fortfarande finns behov att stärka kontrollen och styrningen över den långsiktiga ekonomiska utvecklingen. Nämnden behöver dels säkerställa en helhetsbild av tillkommande investeringsbehov, dels efterfråga underlag för bedömningar av de samlade ekonomiska konsekvenserna ur ett längre tidsperspektiv. De samlade effekterna behöver vidareförmedlas till regionstyrelsen och till regionfullmäktige. Övriga områden där styrningen och kontrollen fortsatt behöver stärkas är t.ex. informationssäkerhet, brandskydd samt biljettsystemet.

Bedömning för år 2018 – Trafiknämnden

Revisionen bedömer, utifrån genomförd granskning, det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet sammantaget som tillfredsställande. Bedömningen är oförändrad jämfört med 2017.

Revisionen bedömer den interna styrningen och kontrollen, utifrån den granskning som genomförts av revisionskontoret och den auktoriserade revisorn, sammantaget vara inte helt tillräcklig. Revisionen vill dock betona att nämndens långsiktiga ekonomiska styrning bedöms vara otillräcklig.

Färdtjänstnämnden

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2019-08-01

Ärende
TN 2019-0569

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Räkenskaperna för trafiknämnden bedöms vara rättvisande. Räkenskaperna för SL och för WÅAB bedöms av den auktoriserade revisorn vara rättvisande.

Bakgrund
Den från första januari 2019 inrättade färdtjänstnämnden ansvarar för särskilt anordnade transporter för personer med funktionshinder enligt lagen (1997:736) om färdtjänst, gällande avtal mellan Region Stockholm och länets kommuner, samt lagen (2010:1065) om kollektivtrafik vad avser färdtjänstresor. Nämnden köper förvaltningsstöd av trafiknämnden.

I årsrapporten har två nya rekommendationer ställda till färdtjänstnämnden lämnats varav en är en omformulering av rekommendation 1023 tidigare ställd till trafiknämnden.

Yttrande - Överväganden och motivering
Regionrevisorernas rekommendationer avseende färdtjänstverksamheten kommenteras i bifogat yttrande.

Ekonomiska konsekvenser
Beslutsärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Sara Catoni
tf. Förvaltningschef
Trafikförvaltningen

Catarina Strömsten
Avdelningschef
Verksamhetsstyrning och ekonomi

Färdtjänstnämnden

YTTRANDE
2019-08-21

Ärende
TN 2019-0569

Infosäkerhetsklass
K1 (Öppen)

Regionledningskontoret
Registraturen
Box 22550
104 22 Stockholm

Bilaga 1

Yttrande över regionrevisorernas Årsrapport 2018 avseende trafiknämnden inklusive AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB

Regionrevisorerna har överlämnat Årsrapport 2018, RK 2018-0013, till trafiknämnden och till styrelserna för AB Storstockholms Lokaltrafik och Waxholms Ångfartygs AB för yttrande. I årsrapporten har två rekommendationer ställts till färdtjänstnämnden, varav en är en omformulering av rekommendation nummer 1023, tidigare ställd till trafiknämnden. Nedan följer färdtjänstnämndens yttrande över dessa rekommendationer.

Färdtjänst

Revisionen noterar att riktlinjer och policyer som är avsedda att gälla för samtliga kollektivtrafikslag och som ska utgöra grunden i kravställandet vid nya avtal inte nyttjats fullt ut i färdtjänstavtalen eftersom de inte ansetts relevanta för färdtjänstverksamheten. Vidare noterar revisionen att det även finns en del otydligheter kring hanteringen av åtgärdsförslagen från utredningen av framtidens färdtjänst. Revisionen ser därmed positivt på förutsättningarna för att kunna stärka samverkan mellan förvaltningens strategiska arbete och färdtjänstverksamheten. Det handlat dels om att tydliggöra hur och när färdtjänsttrafiken bör vara en del av nämndens styrande dokument, dels om att säkerställa följsamhet till den beslutade inriktningen i utredningen för Framtida färdtjänsten. Revisionen menar att detta blir särskilt viktiga områden när färdtjänsttrafiken ska hanteras av en egen nämnd från och med 2019.

Den nya färdtjänstnämnden behöver fastställa en trafiksäkerhetspolicy för färdtjänsttrafiken i enlighet med landstingets riktlinjer för säkerhet.

Revisionens tidigare rekommendation om att trafiknämnden bör säkerställa att trafiksäkerhetspolicyn tillämpas av alla upphandlade entreprenörer, oavsett kollektivtrafikslag kommer att revideras så att den blir aktuell för den nya färdtjänstnämnden.

Revisionen ser positivt på att verksamheten dels har utrett varför vissa resenärer har rest ett stort antal resor som inte kan anses som ett normalt behov, dels har utrett tillståndsgivningen och tagit fram en åtgärdsplan för att hantera de brister som uppmärksammats. Revisionen menar att detta är viktiga steg för att minska risken för oegentligheter inom färdtjänsten.

Revisorerna rekommenderar att färdtjänstnämnden bör i enlighet med fullmäktiges riktlinjer för säkerhet anta en trafiksäkerhetspolicy och säkerställa att den tillämpas av samtliga entreprenörer.

Färdtjänstnämnden är överens med revisorerna om att fullmäktiges riktlinjer för säkerhet ska följas och om behovet av att anta en trafiksäkerhetspolicy samt att säkerställa att den tillämpas av samtliga entreprenörer. Arbete med att utarbeta en trafiksäkerhetspolicy pågår och den beräknas finnas framtagen under september 2019 för att därefter beslutas i Färdtjänstnämnden.

Revisorerna rekommenderar att färdtjänstnämnden bör säkerställa att befintliga styrande dokument är relevanta och efterlevs vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken.

Färdtjänstnämndens kommentar till rekommendationen är att befintliga styrande dokument är relevanta och att de efterlevs vid upphandling av den särskilda kollektivtrafiken. Rekommendationen avser förvaltningens efterlevnad av trafikförvaltningens riktlinje för miljö, RiMiljö.

Trafikförvaltningen har idag högt ställda miljökrav i färdtjänsttrafiken. Utvecklingen gällande miljö går med rasande hastighet och förvaltningen lägger stor kraft på att följa utvecklingen både vad gäller fordon och vad gäller tillgång till biobränslen samt nya former av dessa.

Riktlinjen vägs in i förvaltningens upphandlingar men lagstiftaren har samtidigt direkta krav på kvalitet och funktion i den trafik som ska utföras. Att teknikutvecklingen ännu inte fått fram alla lösningar som vore önskvärda

hanteras genom att de långsiktiga målen beskrivs i upphandlingsdokumentationen.